

PAIKAT KUNNOSSA?

Omakotitalosi tarvitsee säännöllistä huoltoa ja ylläpitoa pysyäksesi kunnossa. LVI-järjestelmien tarkastus ja säätö auttavat ylläpitämään asumismukavuutta ja terveellisiä olosuhteita. Samalla vaikutat lämmityksen, ilmanvaihdon ja vedenkäytön energiakustannuksiin.

Paikat kunnossa -tarkastuslista toimii pikaoppaana, kun käyt läpi kotisi laitteita ja järjestelmiä.

KULUTUSSEURANTA

Säännöllinen sähkön, lämmön ja veden kulutusseuranta on tärkeää kulujen hallinnan ja energiansäästön näkökulmasta. Lisäksi äkilliset, selittämättömät muutokset kulutuksessa ovat merkki siitä, että jokin laite tai tekninen järjestelmä on rikkoutumassa tai väärin säädetty. Energiankäytön kannalta kiinnitä huomio lämpimän käyttöveden kulutuksen vähentämiseen.

Vertaile kulutustietoja eri vuosilta ja kuukausilta. Hyödynnä energiatoimittajien sähköisiä kulutusseurantapalveluita tai Datahubia (www.fingrid.fi/datahub). Kulutus- ja hintatiedot voit poimia talteen myös laskuista.

SÄHKÖN KULUTUSSEURANTA

Kilpailuta sähkösopimus 1–2 vuoden välein, ja vertaile erilaisia sopimustyyppiejä. Pörssisähkö- tai kulutusvaikutteen sopimus voi tuoda säästöjä, mikäli voit vaivattomasti ohjata sähkönkäyttöä edullisen sähkönhinnan hetkiin.

- ☐ Seuraa sähkönkulutusta kuukausittain.
- ☐ Vertaa tietoa edellisten vuosien vastaavaan ajankohtaan. Selvitä mahdollisten kulutusmuutosten syyt.
- ☐ Selvitä, millä toimilla voit vähentää sähkönkulutusta.
- ☐ Ota käyttöön automatiikkaa, joka ohjaa sähkönkäyttöä edullisen sähkönhinnan tunneille.

Merkitse muistiin vuosikulutustietoja

Vertaile kulutustietoja eri vuosilta ja kuukausilta. Kerää tiedot talteen energiatoimittajien kulutusseurantapalveluista, Datahubista (linkki) tai laskuilta.

VIKON KOKONAISKULUTUS	202_	202_	202_	202_
Sähkö, kWh/v				
Lämpö (ei sähkö)				
kaukolämpö, kWh/v				
öljy, litraa/v				
puupelletti, kg/v				
puu, m ³ /v				
Vesi, m³/v				
lämpimän käyttöveden osuus n. 40 %, m ³ /v				

ENERGIAA SÄÄSTÄVÄ ARKI

Ota tavaksi huolehtia näistä osana energiaa säästävää ja hyvää asumista.

- ☐ Huonelämpötilojen seuranta ja asetus termostaattien säädöllä 1 krt/kk tai tarvittaessa huonekohtaisesti.
- ☐ Suosituslämpötilat: oleskelutilat +20–22 °C, makuuhuone +18 °C, tuulikaappi ja vähällä käytöllä olevat huoneet +12–18 °C, varastot ja autotalli +5–12 °C.
- ☐ Varmista, etteivät pattereiden termostaatit jää verhojen tai huonekalujen taakse.
- ☐ Sääda kylpyhuoneen mukavuuslattialämmitys siten, että lattia tuntuu vain hieman lämpimältä jalan alla.
- ☐ Hanki ja käytä aikaohjattavaa termostaattia. Lämmitä lattiaa silloin, kun pesutiloja tavallisesti käytetään, ja pudota lämpötilaa muina aikoina.
- ☐ Sääda ilmanvaihtoa tilanteen mukaan, mutta älä missään tilanteessa sulje tai estä ilmanvaihtoa kokonaan.

Esimerkiksi:

- juhlatai pitkäkestoinen ruoanvalmistus voivat vaatia ilmanvaihdon tehostamista
- pitkän poissaolon ajaksi ilmanvaihtoa voi pienentää
- sähkösaunan ilmanvaihtoa voi kiukaana lämmityksen ajaksi vähentää ja saunomisen jälkeen tehostaa

- ☐ Puhdista liesituulettimen suodatin 3–4 krt/v.
- ☐ Tarkista ovien ja ikkunoiden tiivisteiden kunto 1 krt/v. Uusi tiivisteet tarvittaessa.
- ☐ Tulisijojen nuohous 1 krt/v vakituisessa asunnossa. Tuhkan poisto ja tulisijan puhdistus tarvittaessa.
- ☐ Tulisijojen nuohous joka 3. vuosi vapaa-ajan rakennuksissa, kun käyttö vähäinen. Tuhkan poisto ja tulisijan puhdistus tarvittaessa.
- ☐ Puhdista ilmalämpöpumpun sisäyksikön suodatin 1 krt/kk.
- ☐ Puhdista talvella harjaamalla lumi ja jää ilmalämpöpumpun ulkoyksiköstä.
- ☐ Tee tai tilaa ajoissa talven polttopuut. Tuo polttopuut ajoissa sisälle kuivumaan ennen käyttöä.

LÄMMITYS JA LÄMMÖNJAKO

Tutustu kotisi lämmitysjärjestelmään käyttöoppaiden tai ammattilaisen avustuksella. Mitä paremmin tunnet laitteet ja säädöt, sitä sujuvampaa ja turvallisempaa niiden oikea ja energiatehokas käyttö on.

- ☐ Tarkista lämmitysjärjestelmän toiminta lämmityskauden alussa.
- ☐ Tee tarvittavat vuosihuoltotyöt itse tai tilaa huolto. Perushuollot ja talvella havaittujen vikojen korjaukset on järkevintä teettää lämmityskauden ulkopuolella.
- ☐ Sulje lämmitys kesäksi.
- ☐ Tee sesonkikohtaiset toimenpiteet lämmitysjärjestelmäkohtaisesti.
 - Reagoi nopeasti laitteiden epäilyihin vikoihin tilaamalla arvio korjaustarpeesta ja sen kiireellisyydestä ammattilaiselta esim. lämpöpumppujen osalta.

Sähkölämmitys (sähköpatterit)

- ☐ Termostaattien toiminnan testaus ja asetusarvojen tarkistus 1 krt/kk.
- ☐ Käyttövesivaraajan asetusarvon tarkistus 2 krt/v.
- ☐ Selvitä sopiiko pörssisähkö sopimus ja sähkölämmityksen ohjaaminen edullisille tunneille ajastimien tai kotiautomaation avulla.

Ilmalämpöpumppu

- ☐ Sisäyksikön puhdistus (1 krt/kk).
- ☐ Ulkoyksikön tarkkailu ja puhdistus, sulatus- ja kondenssivesien seuranta 1 krt/kk.
- ☐ Kytke lämmitystoiminto päälle syksyllä.
 - Sääda ilmalämpöpumpun asetusarvo haluamallasi, energiatehokkaalle tasolle ja alenna rinnakkaisten lämmityslaitteiden (esim. sähköpatterit) asetusta muutamalla asteella.
- ☐ Käytä jäähdytystoimintoa tarvittaessa helteillä.
- ☐ Pidä laite joko lämmitys- tai jäähdytysasetuksella, ei automaattiasetuksella.
- ☐ Perushuolto muutaman vuoden välein, etenkin lämmönsiirtokennosto ja puhallin.

Kaukolämpö

- ☐ Silmämääräinen vuototarkastus 4 krt/v.
- ☐ Talvi ja kevät: kaukolämmön jäähtymän tarkastelu.
- ☐ Syksy: lämmityksen ohjauksen tarkistus sekä sulkuventtiilien testaus.

Ilma-vesilämpöpumppu

- ☐ Sähkövastuksen toiminnan/käyttötuntien ja laitteen käyntiäänen seuranta 4 krt/v.
- ☐ Ulkoyksikön puhtaanapito 4 krt/v.
- ☐ Lianerottimen puhdistus 1 krt/v.
- ☐ Talvi: Sulatusvesien poiston tarkkailu.
- ☐ Käyttöön otossa asetusarvot säädetty kohdalleen lämmityskaudella. Säättämiseen apua ammattilaiselta.

Maalämpö

- ☐ Sähkövastuksen toiminnan/käyttötuntien ja laitteen käyntiäänen seuranta 4 krt/v.
- ☐ Lämmönkeruupiirin nesteen meno- ja paluulämpötilan seuranta 4 krt/v.
- ☐ Keruupiirin paisunta-astian painetason seuranta 4 krt/v.
- ☐ Keruupiirin ja lämmitysverkoston likasihtien puhdistus 1 krt/v.
- ☐ Käyttöön otossa asetusarvot säädetty kohdalleen lämmityskaudella. Säättämiseen apua ammattilaiselta.
- ☐ 1. käyttövuoden aikana likasihtit puhdistetaan useamman kerran.
- ☐ Ammattilaisen tekemä perushuolto muutaman vuoden välein.

Poistoilmalämpöpumppu

- ☐ Suodattimen puhdistus ja vaihto uuteen 2 krt/v.
- ☐ Höyrystimen kondenssiveden poistoputken toiminnan tarkkailu.
- ☐ Käyttöön otossa asetusarvot säädetty kohdalleen lämmityskaudella. Säättämiseen apua ammattilaiselta.
- ☐ Ammattilaisen tekemä perushuolto muutaman vuoden välein.

Patteri- tai lattialämmitysverkosto

- ☐ Termostaattisten patteriventtiileiden herkistely ja toiminnan testaus 1 krt/kk.
- ☐ Kesäsulun avaaminen lämmityskauden alkaessa.
- ☐ Lämmön riittävyyden testaus verkoston kauimmaiseen patteriin ja/tai eri lämmityspiireille lämmityskauden alussa. Lämmityspiirin säätimien toiminnan tarkistus.
- ☐ Pattereiden ilmaus tarvittaessa lämmityskauden alussa. Pyydä tarvittaessa ammattilainen paikalle.
- ☐ Patteriverkoston painetason ja paisunta-astian esipaineen seuranta lämmityskaudella 1 krt/kk.

- ☐ Varoventtiilin toiminnan testaus.
- ☐ Kesäsulku kiinni lämmityskauden päättyessä.
- ☐ Lämmityksen kiertovesipumpun käyttö muutamia kertoja lämmityskauden ulkopuolella.
- ☐ Jos patteriverkostoon joutuu lisäämään vettä usein, verkostossa on todennäköisesti vuoto, jonka paikantaminen on tärkeää vesivahingon ehkäisemisen vuoksi.
- ☐ Ammattilaisen tekemänä paisunta-astian paineistus / korjaus tarvittaessa.
- ☐ Lämmitysverkoston perussäätö tarvittaessa.

SÄHKÖLAITTEET

- ☐ Mittaa kylmäsäilytyslaitteiden lämpötilat ja säädä tarvittaessa.
Suositukset:
 - jääkaappi + 5 °C
 - pakastin -18 °C
- ☐ Sulata ja puhdista kylmälaitteet perusteellisesti. Imuroi taustat ja puhdista tiivisteet 1–2 krt/v.
- ☐ Puhdista laitteiden tiivisteet 1 krt/kk.
- ☐ Imuroi ja puhdista lieden, kylmäsäilytyslaitteiden ja pesukoneiden taustat vähintään 1 krt/v.
- ☐ Tarkista syksyllä ulkovalaistuksen toimivuus.
- ☐ Käytä led-lamppuja ja hyödynnä ulkovalaistuksen ajastusta tai liikeohjausta.
- ☐ Epäiletkö laiterikkoa? Osta tai lainaa kulutusmittari, jolla voit tarkastaa yksittäisen laitteen kulutuksen. Korjauta tai poista käytöstä ja kierrätä rikkonaiset laitteet. <https://serkierratys.fi>.

VESI

- ☐ Seuraa kokonaiskulutusta kuukausittain. Reagoi poikkeamiin nopeasti, selvitä ja korjaa syy.
- ☐ Tarkista vesijohtoverkkoon menevän lämpimän käyttöveden lämpötila.
 - Hanasta tulevan veden lämpötilan tulee olla +55–60 °C.
- ☐ Säädä vesivaraajan lämpötila:
 - jatkuvatoiminen +60–70 °C
 - yö sähkövaraaja +75–85 °C
- ☐ Tarkista vesihanat ja wc-istuimet viikkosiivouksen yhteydessä. Vuotavat vesikalusteet on korjattava välittömästi.
- ☐ Arvioi hanojen ja wc-istuimen uusimistarve. Uudet mallit käyttävät jopa puolet vähemmän vettä kuin vuosikymmeniä vanhat.
- ☐ Tarkista pesukoneiden letkut 1–2 krt/v. Vaihda kuluneet letkut ajoissa uusiin.

ILMANVAIHTO

Koneellinen poistoilmanvaihto

- ☐ Venttiilien puhdistus, varo muuttamasta venttiileiden säätöjä! 2 krt/v.
- ☐ Käytä ja tehosta ilmanvaihtoa tarpeen mukaan.
- ☐ Tuuleta tarvittaessa ristivedolla ikkunoiden kautta.
- ☐ Huolehdi riittävästä korvausilmasta.
- ☐ Tilaa ilmanvaihtokanavien puhdistus noin 10 vuoden välein.
- ☐ Tilaa tarvittaessa ammattilainen tekemään poistoilmanvaihtokoneen säätö- ja tarkastustoimet.

Koneellinen tulo-poistoilmanvaihto

- ☐ Älä tuuleta ikkunoiden kautta, vaan tarvittaessa tehosta ilmanvaihtoa.
- ☐ Venttiileiden puhdistus, varo muuttamasta venttiileiden säätöjä! 2 krt/v.
- ☐ Opettele käyttämään IV-koneen säätöjä ja ohjaa ilmanvaihtoa tarpeen mukaan läsnäolo-, tehostus- ja poissaolosäädöillä. Hyödynnä myös laitteen ohjausmahdollisuuksia, esim. aika- tai viikko-ohjausta.
- ☐ Imuroi lämmöntalteenottolaitteen kenno 1 krt/v ja pese se 2–3 vuoden välein.
- ☐ Suodattimien vaihto 2 krt/v.
- ☐ Varmista, että poistoilman lämmöntalteenotto on syksyllä päällä ja toimii. Tarkista, että tuloilman jälkilämmityksen asetusarvo on energiatehokkaasti 17–18 °C.
- ☐ Aseta kesäksi poistoilman lämmöntalteenoton ohitus ja tuloilman lämpötila mahdollisimman matalalle.
- ☐ Tilaa ilmanvaihtokanavien puhdistus 10 vuoden välein.
- ☐ Tilaa tarvittaessa ammattilainen tekemään poistoilmanvaihtokoneen säätö- ja tarkastustoimet.

Ohjeita kestävään energiankäyttöön saat omalta energianeuvoltasi:
www.motiva.fi/alueellinen_energianeuvonta

Painovoimainen ilmanvaihto

- ☐ Huolehdi riittävästä korvausilman saannista ympäri vuoden.
- ☐ Tuuleta tarvittaessa ristivedolla ikkunoiden kautta.
- ☐ Säädä venttiilien asetuksia vuodenaikojen mukaan.
- ☐ Puhdista tulo- ja poistoilmaventtiilit ja vaihda suodattimet tarvittaessa 2 krt/v.

RAKENTEET JA TURVALLISUUS

Tarkkaile ja korjaa ajoissa, ennakoi ongelmat

- ☐ Puhdista vesilukot viemäritukosten ehkäisemiseksi.
- ☐ Testaa palohälyttimen ja häikäroittimen toimivuus.
- ☐ Testaa vikavirtasuoja.
- ☐ Aurinkosähköjärjestelmän toiminnan seuranta.
- ☐ Tarkista katto ja läpiviennit.
- ☐ Tarkista salaoja- ja sadevesiviemäreiden toimivuus.
- ☐ Puhdista rännit ja rännikaivot keväisin ja syksyisin.
- ☐ Tarkista kattoturvatuotteet (tikkaat, lumiesteet, kulkusillat).
- ☐ Tarkkaile katon lumikuormaa ja jääpuikkoja säännöllisesti.
- ☐ Tarkkaile pintavesien kulkeutumista keväisin ja sateella.
- ☐ Tarkista talon ala- ja yläpohjien, julkisivun ja savupiipun kunto (mahdolliset halkeamat ja eläinten aiheuttamat vauriot rakenteissa, varmista myös että piipun juuressa on palovillaa).

Ota käyttöön myös **Pientalon huoltokirja**, johon voit tallentaa huollon ja kunnossapidon kannalta olennaisimmat tiedot, tavoitteet, ohjeet ja suunnitelmat. Huoltokirjasta näet myös rakenteiden ja teknisten järjestelmien käyttöikätaavoitteita ja ohjeita vuosihoitojen tekoon. Tiedot auttavat ennakoimaan ja aikatauluttamaan kotisi remonteja. Sähköiset oppaat löydät Motivan verkkopalvelusta www.motiva.fi/julkaisut

Motivan energianeuvonta:
kuluttajaneuvonta@motiva.fi
Puhelinneuvonta ma ja pe klo 9–12
puh. (09) 6122 5150
www.motiva.fi/koti